Судья: Ш.М.Абдухаликов

АЖРИМ

(даъво аризани кўрмасдан қолдириш хақида)

Бўстон тумани

2023 йил 13 март

Бўстон туманлараро иктисодий судининг судьяси Ш.Абдухаликов раислигида, судья ёрдамчиси Э.Қиличбековнинг котиблигида, даъвогар Бўстон туман прокуратураси "Sayyora favvorasi" масъулияти чекланган жамияти манфаатида жавобгар "Sara tola 22" фермер хўжалигига нисбатан такдим этган даъво аризасини Бўстон туман прокурори ёрдамчиси Ж.Орифжонов, даъвогар вакиллари Р.Хатамов ва Б.Қодиров (ишончнома асосида), жавобгар хўжалик рахбари Д.Эшматов (паспорт асосида)ларнинг иштирокида Бўстон туманлараро иктисодий суди биносида очик суд мажлисида кўриб чикиб, куйидагиларни

аниклади:

Бўстон туман прокуратураси (кейинги ўринларда матнда "Прокуратура" деб юритилади) судга "Sayyora favvorasi" масъулияти чекланган жамияти (кейинги ўринларда матнда "Даъвогар" деб юритилади) манфаатида судга даъво ариза билан мурожаат қилиб, "Sara tola 22" фермер хўжалиги (кейинги ўринларда матнда "Жавобгар" деб юритилади)дан 7 390 755 сўм асосий қарзни ундиришни сўраган.

Даъвогар вакили судга даъводан воз кечиш юзасидан 2024 йил 13 март кунги №5-сонли ариза такдим этган.

Прокурор ёрдамчиси суд мажлисида кўрсатма бериб, даъводан воз кечиш ҳақидаги аризани қабул қилишни сўради.

Даъвогар вакиллари суд мажлисида кўрсатма бериб, даъвогар даъво талабидан тўлик воз кечганлигини билдириб, даъво аризани кўрмасдан колдиришни сўрашди.

Олдинги суд мажлисларида жавобгар хўжалик рахбари кўрсатма бериб, даъво асоссиз эканлигини, талаб қилинаётган сумма бўйича қарздорлик мавжуд эмаслигини, аввалги йилларда тузилган шартномалар бўйича қолдик ҳакдорликлар мавжудлигини, аксинча фермер хўжалиги ҳакдор эканлигини билдириб, даъвони қонуний ҳал қилишни сўраган.

Суд ишдаги мавжуд хужжатларини ўрганиб чикиб, ишда иштирок этувчи шахсларнинг кўрсатмаларини тинглаб, такдим этилган аризасини мухокама

килиб, куйидаги асосларга кўра даъво аризасини кўрмасдан колдиришни лозим топади.

Ишдаги мавжуд хужжатлардан аникланишича, даъвогар билан жавобгар ўртасида 2023 йил 3 март куни 40-сонли "Пахта хом-ашёси ва уруглик пахта харид килиш бўйича контрактация шартнома"си тузилган. Шартнома шартларига кўра, жавобгар даъвогарга 22,6 гектар ер майдонида 72,3 тонна пахта хом ашёсини етказиб бериш мажбуриятини олган.

Расмийлаштирилган хисобварақ-фактураларга асосан жавобгар даъвогарга умумий қиймати 392 860 057 сўмлик 51,7 тонна пахта хом ашёси топширган.

Даъвогар томонидан бир томонлама тасдикланган далолатномада жавобгар даъвогарга жами 388 733 047 сўмлик махсулот топширганлиги, жавобгарга пахта етиштириш учун етказиб берилган махсулот ва тўловларнинг умумий микдори 396 123 802 сўмни ташкил этиши, жавобгарнинг 7 390 755 сўм карздорлиги мавжудлиги кўрсатилган.

Шу сабабли прокуратура судга даъвогар манфаатида жавобгар томонидан пахта етиштириш учун етказиб берилган махсулот ва тўловларни коплаш чораси кўрилмаганлиги натижасида вужудга келганлиги важи билан 7 390 755 сўм асосий қарзни ундириш юзасидан даъво ариза билан мурожаат килган.

Даъвогар томонидан 2024 йил 13 март кунги судга такдим этилган №15-сонли аризада, суднинг иш юритувидаги 4-1703-2402/146-сонли даъво аризасидан тўлик воз кечганлиги сабабли даъво аризасини кўрмасдан колдириш сўралган.

ИПКнинг 157-моддасига асосан даъвогар ишни ҳар қандай инстанция судида кўришда ишни кўриш якуни бўйича чикариладиган суд ҳужжати қабул килингунига қадар даъводан тўлик ёки қисман воз кечишга ҳакли. Даъвонинг асосини ёки предметини ўзгартиришни, даъво талаблари микдорини кўпайтиришни ёки камайтиришни, даъвогарнинг даъводан тўлик ёки кисман воз кечишини қабул қилиш ҳақида ёхуд қабул қилишни рад этиш тўгрисида ажрим чиқаришлиги белгиланган.

ИПК 50-моддасининг учинчи хатбошисига кўра, давлат органи ва бошка шахс томонидан даъвогарнинг хукукларини химоя килиш максадида такдим этилган даъво аризасидан (аризасидан) даъвогарнинг (аризачининг) воз кечиши даъво аризасини (аризани) кўрмасдан колдиришга олиб келишлиги белгиланган.

ИПК 107-моддаси биринчи қисмининг 8-бандига кўра, даъвогарнинг манфаатларини кўзлаб прокурор, давлат органи ва бошка шахс томонидан такдим этилган даъводан даъвогар воз кечган бўлса даъво ариза кўрмасдан колдирилишлиги белгиланган.

Мазкур холатда, даъвогарнинг унинг манфаатида прокуратура томонидан киритилган даъводан воз кечиши конун хужжатларига хилоф эмас ёки бошка шахсларнинг хукуклари ва конун билан кўрикланадиган манфаатларини бузмайди.

Юқоридагиларга асосан, суд даъвогарнинг даъводан воз кечишини қабул қилишни ва иш бўйича даъвони кўрмасдан қолдиришни, олдиндан тўланган почта харажатини даъвогарни зиммасида қолдиришни, даъвогардан Республика бюджетига 340 000 сўм давлат божи ундиришни лозим топди.

Зеро, ИПКнинг 118-моддасига кўра, суд харажатлари ишда иштирок этувчи шахсларга уларнинг каноатлантирилган даъво талаблари микдорига мутаносиб равишда юкланади.

Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленумининг 2020 йил 19 декабрдаги "Иқтисодий ишлар бўйича суд харажатларини ундириш амалиёти тўгрисида" ги 36-сонли Қарорининг 17-банди 4-хатбошисида давлат божи тўлашдан озод килинган давлат органлари ҳамда бошқа шахслар юридик шахслар ва фукароларнинг манфаатида киритган даъво аризалари (аризалар) кўрмасдан қолдирилганда ёки иш юритиш тугатилганда давлат божи манфаати кўзланиб даъво киритилган даъвогарлардан ундирилиши тўгрисида тушунтириш берилган.

Бинобарин суд, Ўзбекистон Республикаси Иқтисодий процессуал кодексининг 50, 107, 118, 157, 195-моддаларига асосланиб,

ажрим килади:

"Sayyora favvorasi" масъулияти чекланган жамиятининг даъводан воз кечиш тўгрисидаги аризаси қабул қилинсин.

Бўстон туман прокуратурасининг даъво аризаси кўрмасдан қолдирилсин. Олдиндан тўланган 34 000 сўм почта харажати "Sayyora favvorasi" масъулияти чекланган жамияти зиммасида қолдирилсин.

Даъвогар "Sayyora favvorasi" масъулияти чекланган жамиятидан Республика бюджетига 340 000 сўм давлат божи ундирилсин.

Ажримдан норози томон бир ой муддатда шу суд орқали Андижон вилоят судининг иқтисодий судлов ҳайъатига апелляция тартибида шикоят келтириши мумкин.

Раислик этувчи

Ш.Абдухаликов